

25.72x34.46	1	4	עמוד	אנרגיה - הארץ	17/04/2019	68091063-3
עורך שפיר - משרד עורכי דין - 17050						

רפורמה בתאגידים
האם הרפורמה בתאגידי המים
תביא יותר נזק מתועלת?

הרפורמה בתאגידי המים והביוב - יותר נזק מאשר תועלת

למרות שהכוונה לצמצם את מספר התאגידים הינה מבורכת, יישום תיקון 12 לחוק הינו בעייתי. אין סיבה שתאגידים "חזקים" יידרשו לממן הקמה ושדרוג של תשתיות אשר הוזנחו ברשויות סמוכות, מהלך אשר יגרום לגרעונות ולפיטורי עובדים וישפיע לרעה על פעילותם | עו"ד רועי גנוט

תשתיות מים וביוב חדשות. כפועל יוצא, יהיה על התאגידים "החזקים" לממן את הקמת ושדרוג התשתיות אשר הוזנחו ברשויות הסמוכות, מהלך אשר יגרום לגרעונות וישפיע באופן ניכר על פעילותם, ובין היתר, על חוסר יכולתם להשקעה בשיקום ושדרוג תשתיות בתחום שיפוטן, כמו גם לפגיעה ניכרת כרמת השירות לתושבי הרשויות.

צפוי גל פיטורים

חוזקם של התאגידים הינו אינטרס ראשון במעלה מצד הרשויות המקומיות, אשר הינן בעלות השליטה בהם, זאת לנוכח העובדה שקריסת משק המים המוניציפלי, כמו גם הגירעונות הכספיים שיווצרו בקופות התאגידים, יובאו בהכרח לפתחן של הרשויות המקומיות.

מעבר לכך, ובעקבות הרפורמה, יאוחדו תחת חברה אזורית אחת אוכלוסיות ממגזרים שונים ובעלי מאפיינים שאינם דומים, לרבות כאלה הדוגלות בתרבויות, ערכים והיסטוריה שונה. הטיפול בתחום תשתיות המים והביוב בקרב המגזרים הקיימים בחברה הישראלית מחייב כלים שונים וחלקו אף אמור להינתן ברמה הלאומית, באמצעות השלטון המרכזי.

לצד זאת, כתוצאה מן המהלך, יהיה צפוי גל של פיטורי עובדים ברשויות ובתאגידים שיתמזגו, ובנוסף יהיה כרוך הדבר בהשלכות פוליטיות. חלק גדול מהתאגידים והרשויות המקומיות, כמו גם מרכז השלטון המקומי, מתנגדים למהלך זה, באופן בו הוא מיושם בתיקון 12. לפיכך, אין מקום בנסיבות אלה להחיל את המתווה המוצע, ודאי לא באופן "עיוור" בלא תלות בנסיבות.

עו"ד רועי גנוט | צילום: יה"צ

"חלק גדול מהתאגידים והרשויות המקומיות, כמו גם מרכז השלטון המקומי, מתנגדים למהלך זה, באופן בו הוא מיושם. לפיכך, אין מקום בנסיבות אלה להחיל את המתווה המוצע, ודאי לא באופן עיוור בלא תלות בנסיבות"

אין זה סוד, כי התשתיות המצויות בתחומן של חלק מן הרשויות המקומיות הינן נחותות באיכותן ורמתן ולצורך שיקומן תידרשנה השקעות עתק. זאת, בשונה מרשויות שבתחומן פועלים תאגידי מים וביוב, בהם הושקעו בשנים האחרונות משאבים רבים לצורך שדרוג והקמת

די 11 חברות אזוריות כסך הכל. החלטה זו עוגנה במסגרת חוק התאגידים. בפועל, לא חל שינוי מהותי במבנה תאגידי המים והביוב, זאת עקב דחיות במימוש ההחלטה בשל היותה בלתי ישימה, בפרט לנוכח הכוונה לצמצם באופן דראסטי את מספר התאגידים.

תיקון מוקצן ונחפז

ביום 27.12.18 נכנס לתוקפו תיקון מס' 12 לחוק תאגידי מים וביוב. משמעות התיקון הינה צמצום מספרם של תאגידי המים והביוב, כך שלא יעלה על 30. על-פי התיקון לחוק יוקמו חברות אזוריות למים וביוב בהתאם לאזורי שיוך למספר רשויות מקומיות, אשר ייקבעו על-ידי רשות המים. תחת אותן חברות אזוריות יאוגדו תאגידי מים וביוב קיימים לצד רשויות מקומיות שטרם התאגדו. יצוין, כי עד היום רשות המים לא פרסמה כללים בעניין ולא פירטה באיזה אופן ישויכו אותן חברות אזוריות.

בהתאם לתיקון, תאגיד קיים יהיה רשאי להגיש בקשה לפטור מהצטרפות לחברה אזורית, כך שיוכל להמשיך לפעול באופן עצמאי במשך תקופה של שלוש שנים. בנסיבות מסוימות ניתן יהיה להאריך את תקופת הפטור לתקופה של שלוש שנים נוספות.

אמנם הכוונה לצמצם את מספר התאגידים הינה מבורכת ועל פניו נראה שמיוזגם תחת כ-30 חברות אזוריות הינו סביר, אבל יחד עם זאת, יישום תיקון 12 לחוק הינו מוקצן ונחפז. לפי סעיפי חוק התאגידים, בתוך זמן קצר מחוייבים יהיו תאגידי קיימים "להיבלע" בתוך תאגידים גדולים, אשר חולשים על אוכלוסיה נרחבת. מנגד, התאגידים הגדולים יחוייבו לצרף אליהם את כל התאגידים והרשויות שסביבן ולספק להן שירותים מים וביוב.

חוק תאגידי מים וביוב התקבל ונכנס לתוקף ביום 23.7.2001. תכליתו המוצהרת בהקמת היתה למנוע את דירדורם של משקי המים והביוב ולשקם את מערכות ומתקני המים והביוב, שהתבלו במהלך עשרות השנים בהן היו תחת אחריותן של הרשויות המקומיות. ואכן, פעילותם של התאגידים במהלך השנים האחרונות מלמדת ומצביעה על שיפור ניכר בטיב פול במשקי המים והביוב.

עם זאת, היקף ההשקעות העצום הדרוש לצורך שיקום המערכות ואספקת השירותים, מחייב ניהול מיטבי ויעיל של התאגידים ושל התקבולים והמשאבים הכספיים המצויים בקרבתו. תכלית זו תושג על-ידי הקטנה וצמצום של הוצאות תקורה והנהלה.

תיאגוד אזורי

בסמוך למועד כתיבתו של מאמר זה פועלים לא פחות מ-55 תאגידים. מרביתם של אלה משוברים (כל אחד מהם), פחות מ-60,000 צרכנים. מצב דברים זה אינו רצוי והוא נוגד מושכלות יסוד של יעילות כלכלית וניצול מיטבי של משאבים לטובת מתן השרותים והטיפול בתשתיות, שהינם כידוע עתירי השקעות.

על רקע האמור, בשנת 2007 יזמה הממשלה מהלך חקיקתי מקיף לתיאגוד איזורי של משקי מים וביוב על-ידי חיובן להקים תאגידים משותפים, או להצטרף אל תאגידים קיימים. מהלך זה לא צלח בסופו של יום, ולכן שילובו של התיקון המוצע בחוק ההסדרים של אותה שנה, הוסר מעל הפרק.

בשנת 2013 קיבלה ממשלת ישראל החלטה בדבר "יעול מקטע החלוקה במשק המים והביוב העירוני". באותה החלטה נקבע, שיש לפעול למיזוג וצמצום מספר תאגידי המים והביוב לכ-